

PATVIRTINTA
Utenos Vyturių progimnazijos
direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 27 d.
įsakymu Nr. V-42

UTENOS VYTURIŲ PROGIMNAZIJS
TARPDALYKINĖS INTEGRACIJOS, PREVCINIŲ IR KITŲ UGDYMŲ
PAPILDANČIŲ PROGRAMŲ INTEGRAVIMO Į UGDYMO TURINĮ
TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tarpdalykinės integracijos, prevencinių ir kitų ugdymą papildančių programų integravimo į ugdymo turinį tvarkos aprašas nustato bendrųjų kompetencijų, gyvenimo įgūdžių ugdymo, prevencinių ir kitų švietimo ir mokslo ministro patvirtintų, mokykloje įgyvendinamų ar parengtų programų integravimo į ugdymo turinį principus ir būdus.

2. Tvarkoje vartojamos sąvokos ir terminai:

Bendroji dalyko programa – formalizuota dalyko ugdymo tikslus, turinį, ugdymo metodus ir mokinių pasiekimus numatanti programa.

Integruojamoji programa - bendriesiems gebėjimams ugdyti skirta programa, integruojama į kitų ir/ar visų ugdymo sričių ar dalykų programas.

Tarpdalykinė integracija – tai dviejų ar daugiau mokytojų ugdomoji veikla, kai vienos ar kelių pamokų metu derinamas skirtingų dalykų ugdymo turinys, siekiant padidinti mokinių mokymosi motyvaciją ir mažinti mokymosi krūvį.

II. PROGRAMŲ INTEGRAVIMO Į UGDYMO TURINĮ PRINCIPAI IR BŪDAI

3. Bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių integruojamosios programos („Mokymosi mokytis“, „Komunikavimo“, „Darnaus vystymosi“, „Sveikatos ir gyvenimo įgūdžių“, „Kultūrinio sąmoningumo“) integruojamos į mokomuosius dalykus pagal Bendrąsias programas, klasių vadovų veiklą, neformalųjį ugdymą, nedidinant mokyklos ugdymo plane nustatytų dalykui skirtų pamokų skaičiaus. Bendrųjų kompetencijų programų integravimas atskirai neplanuojamas ir el. dienyne nežymimas.

4. Tarpdalykinė integracija:

4.1. Mokyklos Mokytojų taryba, Metodinė taryba, metodinės grupės, siekdamos mažinti mokymosi krūvius ir priartinti mokymąsi prie gyvenimo aktualijų, priima sprendimus dėl dalykų, kurių ugdymo turinys yra susijęs ar priskiriamas tai pačiai ugdymo sričiai, integravimo. Tokiu būdu vykdoma teminė integracija gilinant ir plečiant mokinių žinias, gebėjimus bei nuostatas. Integruotose pamokose siekiama integruojamųjų dalykų programose numatytų mokinių pasiekimų.

4.2. 1-4 klasėse taikoma teminė integracija, pritaikomos mokymo(si) priemonių siūlomos integruotos kryptys. Mokytojai gali pasirinkti įvairius ugdymo turinio integravimo būdus, kai integruojami visi ar keli Bendrosios programos ugdymo dalykai. Pats mokytojas turi galimybes planuoti dienos laiką ir ugdymo veiklas siekdamas ugdymo programose numatytų pasiekimų.

4.3. Integruojamųjų dalykų turinys numatomas visų dalykų mokytojų ilgalaikiuose dalykų planuose.

4.4. Mokomųjų dalykų integruotų pamokų apskaitai užtikrinti integruojamųjų pamokų turinys fiksuojamas elektroniniame dienyne skiltyje „Pamokos turinys“ (abiejų/keleto dalykų apskaitai skirtuose puslapiuose).

5. Žmogaus saugos ugdymas pradinio ir pagrindinio ugdymo programoje organizuojamas vadovaujantis Žmogaus saugos bendrąja programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-1159.

5.1. Žmogaus saugos bendroji programa 1-4 klasėse integruojama į kitus pradinio ugdymo programos dalykus.

5.2. Žmogaus saugos 5, 7 klasėse mokoma kaip atskiro dalyko, o 6, 8 klasėse - integruojama į gamtos mokslų, technologijų, fizinio ugdymo mokomuosius dalykus.

6. Informacinių komunikacinių technologijų ugdymas

6.1. 1-4 klasėse. Informacinės komunikacinės technologijos ugdymo procese naudojamos kaip ugdymo priemonė, taip pat mokoma informacinių komunikacinių technologijų pradmenų.

6.2. 5-6 ir 7-8 klasėse IKT mokoma kaip atskiro dalyko.

7. Etninės kultūros ugdymas organizuojamas vadovaujantis Pagrindinio ugdymo etninės kultūros bendrąja programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. ISAK-651:

7.1. Pradinėse klasėse programa integruojama į formalų ir neformalų ugdymą pagal numatytas veiklos gaires.

7.2. 5-6 klasėse programa integruojama į lietuvių k., dorinio ugdymo, istorijos, geografijos, gamtos ir žmogaus, technologijų, muzikos ir dailės pamokas;

7.3. 7-8 klasėse programa integruojama į lietuvių k., dorinio ugdymo, istorijos, technologijų, muzikos, dailės pamokas.

8. Ugdymo karjerai programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. V-72, privalomai integruojama į klasės vadovų veiklą, visų mokomųjų dalykų pamokas.

9. Siekiant priartinti mokinių mokymąsi prie gyvenimo aktualijų, užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti ir plėtotis, išvengti neigiamų gyvenimo reiškinių mokinių aplinkoje ir ugdyti mokinių atsparumą dar iki susiduriant su jais, mokykloje integruojamos šios prevencinės programos:

8.1. Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-494, integruojama į dorinio ugdymo, gamtos mokslų pamokas, klasių vadovų, mokyklos specialistų (psichologės, socialinio pedagogo), mokinių savivaldos organizacijos ir neformaliojo švietimo veiklą.

8.2. Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendroji programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. V-941, integruojama į klasių vadovų veiklą, dorinio ugdymo, pasaulio pažinimo, gamtos ir žmogaus, biologijos, technologijų, fizinio ugdymo, dailės, kalbų pamokas.

8.3. Progimnazija įgyvendina patyčių prevencijos, socialinių-emocinių įgūdžių ugdymo prevencines programas, atsižvelgdama į mokyklos ir /ar klasės kontekstą:

8.3.1. 1-4 klasėse įgyvendinamos „Gyvenimo įgūdžių ugdymo“, „Antro žingsnio“, „Zipio draugų“ programos, prevencinė „Gerbk ir saugok mane“ programa, kurias, atsižvelgęs į klasės kontekstą, renkasi klasės vadovas. Programos integruojamos į klasės valandėles. Temos numatomos klasės vadovo ilgalaikiuose planuose. Užsiėmimus veda klasės vadovas ir/ar programų koordinatoriai.

8.3.2. 5-8 klasės įgyvendinama **Lions Quest patyčių prevencijos, gyvenimo įgūdžių ugdymo programa „Paauglystės kryžkelės“ ir prevencinė „Gerbk ir saugok mane“ programa.** Patyčių prevencijos programos integruojamos į klasės valandėles, dorinio ugdymo pamokas. Temos numatomos klasės vadovo, dorinio ugdymo mokytojo ilgalaikiuose planuose. Užsiėmimus veda klasės vadovai ir/ar programų koordinatoriai.

8.3.3. Atsižvelgus į mokyklos, klasės kontekstą, atskirų temų aktualumą, vykdant trumpalaikius ir /arba ilgalaikius projektus, gali būti inicijuojamos ir įgyvendinamos kitos prevencinės programos visoje mokykloje, atskirose klasėse, grupėse. Tokiu atveju, direktoriaus įsakymu sudaromos darbo grupės ir paskiriami atsakingi, programų vykdymą koordinuojantys asmenys. Vykdomų projektų veiklos, priemonės įtraukiamos į mokyklos veiklos planus.

III. INTEGRUOTŲ PROGRAMŲ IR VEIKLŲ ĮGYVENDINIMO PLANAVIMAS

9. Visų dalykų mokytojai, planuodami dėstomo dalyko turinį, pasirenka klasės lygiui ir dalykui tinkamas privalomos integruoti „Ugdymo karjerai“ programos temas, suderina su Ugdymo karjerai koordinatoriumi ir įrašo jas į ilgalaikį planą. Rekomenduojama, kad kiekvienai klasei kiekvienas dalyko mokytojas pravedtų bent vieną „Ugdymo karjerai“ programos pamoką.

10. Šio aprašo 5-8 punktuose nurodytas integruoti programas įgyvendina 5-8 punktuose nurodyti dalykų mokytojai. Dalykų mokytojai planuoja integruojamųjų programų turinį, pasirenka klasės lygiui ir jų dėstomam dalykui tinkamą temą ir ją įrašo į ilgalaikių planų grafą „Integracija“ arba „Pastabos“. Rekomenduojama, kad kiekvienai klasei kiekvieno dalyko mokytojas pravedtų bent vieną integruojamos programos pamoką.

11. Mokyklos Metodinė taryba kiekvieniems mokslo metams sudaro 5-8 klasių mokinių integruotų veiklų planą, numato laikotarpius. Rekomenduojama mokslo metų paskutinę savaitę organizuoti 5-8 klasių mokiniams integruotas veiklas. Metodinės tarybos sudarytus integruotų veiklų planus įsakymu tvirtina progimnazijos direktorius.

12. Su integruotų veiklų organizavimu, planais, turiniu, vertinimu bei pakeitimais iš anksto informuojami mokiniai ir jų tėvai per el. dienyną. Už tai atsakingi klasių vadovai ir integruotas veiklas įgyvendinantys dalykų mokytojai.

13. Visų dalykų metodinės grupės ir mokytojai individualiai, planuodami dėstomo dalyko turinį, pasirenka klasės lygiui ir dalykui tinkamas integruoti kito dalyko programos turinio dalies temas, suderina su kitų dalykų mokytojais ir jas įrašo į ilgalaikį planą. Rekomenduojama, kad kiekvienas dalyko mokytojas per mokslo metus organizuotų bent po vieną integruotą su kito dalyko turiniu pamoką.

14. Klasių vadovai planuoja integruojamųjų programų turinį, konkretizuoja temas atsižvelgiant į mokinių amžių, patirtį, individualius ar grupės poreikius, ugdomosios veiklos pobūdį ir jas įrašo į klasės vadovo veiklos planą.

15. Pradinių klasių mokytojas, formuodamas klasės mokinių ugdymo turinį, numato ugdymo dalykus, į kuriuos integruojamos **Žmogaus saugos bendroji, Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos, Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendroji, Etnokultūros ugdymo programos**. Planuodamas integruojamųjų programų turinį, pradinių klasių mokytojas pasirenka klasės lygiui ir jų dėstomam dalykui tinkamas temas ir jas įrašo į ilgalaikių planų grafą „Integracija“ arba „Pastabos“.

IV. PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS IR VERTINIMAS

16. Programas vykdo pradinių klasių ir dalykų mokytojai, klasių vadovai, psichologas, socialinis pedagogas, visuomenės sveikatos priežiūros ir kt. specialistai.

17. Ugdymosi pasiekimai vertinami pagal Programose pateiktus reikalavimus: ką mokinys privalo žinoti, gebėti, kokius įgūdžius ir vertybines nuostatas turi įgyti. Vertinant taikomi neformaliojo – formuojamojo – vertinimo metodai ir būdai. Prevencinės programos orientuojamos ne į žinių perteikimą, o į numatomus mokinių pasiekimus – gyvenimo įgūdžius ir gebėjimus.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Programų integravimą koordinuoja:

- Prevencinių programų – socialinis pedagogas;
- Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai – direktoriaus įsakymu paskirtas koordinatorius (rekomenduojama gamtos, biologijos mokytojas);
- Žmogaus saugos – Žmogaus saugos mokytojas;
- Ugdymo karjerai – Ugdymo karjerai koordinatorius, paskirtas direktoriaus įsakymu;
- Etnokultūros – direktoriaus pavaduotojas ugdymui.

19. Programų integravimo koordinatoriai kartu su dalykų mokytojais bei klasių vadovais analizuoja programų integravimo įgyvendinimą, vykdo stebėjimą ir priežiūrą, teikia informaciją mokyklos direktoriui dėl programų įgyvendinimo. Pasibaigus mokslo metams programų integravimo koordinatoriai teikia pasiūlymus Metodinei Tarybai bei Ugdymo plano sudarymo darbo grupei dėl ugdymo turinio planavimo pakeitimų, programų integravimo galimybių ir būdų, programų įgyvendinimo ir kokybės gerinimo.
